

ქართული პირი

„უივე ლეგარი სიძულვილი გარეშე, ყველასდმი სიყვარული. სიმაართის ღრმა რწმენით, რამდენადაც ვიძინებ, დავსჯებ უსასიძლობისა ღმერთი გამადღეს, ვიდრე მთავრად ჩვენი საქმე ბოლომდე“.

აბრამ ლინკოლნი. 1865 წ.

გ. გენაძის ხელი 26 მაისი

ნოე იორკი, ივნისი 1974 წ.

ამ დღისასწავლს ჩვენ მრავალჯერ შევეგებებოვით სიხარულისა და სიკეთის გრძობით, სიხარულის, საქართველოსთვის ამ ბრძოლვით ისტორიული მოვლენის გამო და სიკეთით, რომ ეს წყალობაზე. ბევრჯერ გამოვიტყვევებ ჩვენი ფაქტი და განცდა: მოგვიხსენია მეგობრების თანაგრძობა და, აგრეთვე, ენაზე დამპყრობელის ცრუ ვერსიები. მან, იმ დარჩენილი, უფლებმა აყრილა ქართველი ერთი აბიულა, 26 მაისის ნაცულად, მისი თავისუფლების მოსაბობის, თებერვლის თარიღი „ილინაისწავლის“.

დღეს მინდა გავაცეთო, თუ როგორ აღწერა, იმ დროინდელმა მთელმა მოქმედებამ, ამერიკელმა მოქალაქემა ბაზილიარ ლინკოლნი, რომელიც საქართველოს ეკლესიის ავტორიტეტული და მისი სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა. ამის შესახებ მან გამოაქვეყნა ცრული ნარკვევი ამერიკის გეოგრაფიულ ჟურნალში, 1918 წლის ოქტომბრის ნომერში, სათაურით: „რუსეთის ობლივირება“.

ჯერ ის დასწერა საქართველოს ეკლესიის აღდგენის და კათალიკოსის ეკრძიების, დღისასწავლს საქართველოს ძელი დღე და ქალაქ მცხეთაში, 1917 წ. 14 ოქტომბერს, ეს მოვლენა. — ამბობს ამერიკელი. — საქართველოს რელიგიური ავტონომიისა და რუსული ეკლესიისაგან განთავისუფლებას მოსაქვეყნება. იგი ამ ზეიმის მომხმარებელ სურათებს აღწერს. — ქალ-ვათა ბუნობს და ჩვენი რელიგიის ჩემოინენს, ჯარისგან ხეცსკორებს, რომლებიც აფაგორცხ-ხმალ ასმხლნი კათალიკოსის პროტესტს უკან მიაკვიბოდნენ. მანი ვილიამის ამის შემდეგ აღწერს საქართველოში, თავისუფლად და საიღვრო არჩევნებს საქართველოში. — და განაგრძობს, ხაზდახაზად პოლიტიკური პარტიები ეფიბრებოდნენ ერთმანეთს, ისეთი პირობებით, როგორც ეს დამახასიათებელია ნაწილი დემოკრატიულ ქვეყნებში. დედა-კაცები მხარეგაღვი მონაწილეობის ღებულობდნენ საიდუმლო კენჭის ყრაში და შინაირა ხმას აძლეოდნენ სხვა კენჭდადებას, ვიდრე მათი საქმე.

ბოლშევიკებსაც ჰქონდათ თანაშორი კენჭის ყრა უფლებმა, მაგრამ მათ მიიღეს მხრობით თერამეტრ ათასი ხმა, აქედან 12 ათასი ხმა, დემობილიზებრებს, რუმმა ჯარისკაცის მისკაი.

1918 წლის 26 მაისს, მოგვახსენებს მანი ვილიამის, საქართველომ თავისი დამოუკიდებლობა გამოაცხადა და თან ამტკიცებს: არაფერი იქნება უფლებმა თუ არა საქართველო თავის დაცვის თურქების და გერმანების წინაშე, მაგრამ დასწერა მთელი ვარა, რომ საქართველო უზრუნველყოფდეს დამპყრობელს აღარ დაიდებდეს.

ამვე ნარკვევში აღწერილია საქართველოს ისტორია და ქართველებს დიდი ბრძოლები იხსენიებს. ცხადია, იმ დროს 26 ვილიამის არ შეიძლო სკენიდა, არა სულ მოკლე ხნის შემდეგ გერმანია არა მტრად, არამედ მეგობარად მოვლენა ქართველ ერს, ქართველთა შორის საზღვრების გამო მომხდარ ბრძოლაში, გერმანიის ჯარისკაცები, ქართველებთან ერთად, უწყალოდობდნენ თურქებს. საქართველო მოქმედებდა საფეოდალიარ პროტესტის, სადაც ბრძოლაში დაიკუმლა ქართველ და გერმანიის ჯარისკაცებს ერთად მისყენებდნენ სასადალოენს.

ამასთან დაკავშირებით საინტერესოა გერმანიის რაისხტაგის სტადიუმის ანგარიზის თარიღები, 1918 წლის 24 და 25 ივნისის თარიღები. აქ გერმანიის წარმომადგენლები ერთსულოვნად მხარს უჭერდნენ საქართველოს დამოუკიდებლობას და მას ყოველგვარ დახმარებას აღუთმავდნენ.

ეს პიტიკოსი გერმანია კი არა, სხვა გერმანია იყო და მას რომ პირველი მსოფლიო ომი მოეყო, საქართველოს თანამედროვე ისტორია, აღბნდა, სხვანაირად დაიწყოებდა.

მანი ვილიამის მიწმე ვახდა რომანიკონის დიდი რუსული იმპერიის დაწერვაში, რამაც მის მიერ დამპყრობლ ერებს და მათ შორის

ქართველებს, საშუალება მისცა დამოუკიდებლობა აღედგინა.

მან არ იცოდა, რომ იგივე რუსეთი, ამ შემთხვევაში წითლად შენდებული, კვლავ შესცოდა და მოსაბობდა რუსული იმპერიის ნაწილებზე წარმოშობილი სახელმწიფოების თავისუფალ ეროვნულ სახელმწიფოებრივობას. ისტორია განმეორდა.

გავისწინოდ თუ შევის რუსეთმა როგორი ცტივობით ჩაიღვ ხელში საქართველო.

ეკრძობს და აზის მიჯნაზე მოქცულ საქართველოს მთელი თავისი ისტორიის განმავლობაში დასავლეთისაკენ ებრა თვლი. უფლებსი დროად მას ეკრძობასთან ჰქონდა კავშირი. აქედან გამოწვეული ხედავთ მხოლოდ მაშინ, როცა შეისთვლი მტერი აღმოსავლეთიდან და სახრითიდან. ამის საშუალება წარმოებოდა. ქართული კულტურა არსებითად ეკრძობოდა, გარნა მას ზოგჯერ აღმოსავლური ელფერი ეჩნებოდა. ამ უქანსკენლის პერიოდული გადუნის გამო.

შეველ ბერძენებთან, რომის და ბიზანტიის იმპერიებთან საქართველოს მხედარი კავშირი ეკუთვნის არის ცნობილი. ამ დროს იგი თითქმის იყო დამოუკიდებელი სახელმწიფო მალა ი კულტურით. ჰეროდოტე, პომპერი სტრატონი და პლინიუსი საინტერესოდ აღწერენ მას.

იმპერატორმა აღრიანმა 138 წელს (ქ. შ.) საქართველოს მეფე ფარხანდ მტრისა, რომელიც ძველი აფგო, ეს მინიშნებითაა, რომ სავრითი პირველ და მეორე საუკუნეებში (ქ. შ.) ჩართული მეფეები სერიოზულ როლს თამაშობდნენ რომის აღმოსავლეთ პოლიტიკაში. მეოთხე საუკუნეში ქრისტიანობის მიღებამ საბოლოოდ განამტკიცა საქართველოს კავშირი ეკრძობასთან. ქართველმა რაინდებმა მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანეს ჯარისკაცობაში. ეკრძობილმა მეკლევარებმა გავრცელებით აღნიშნეს, რომ არაფერი ფიციდალური ისტემა, ერთად ერთი იყო აღმოსავლეთში, რომელიც ზუსტად ჰგავდა დასავლეთ ეკრძობის ფიციდალურ წყობას. ამას დაინტერესულ მეკლევარმა მიხედვით, ქართული ენა ერთსულოვნად და საინტერესო უფლებსი ეკრძობილ ვაგვეფს, რომლებიც ძველი იტალიაში ეტრუსკები, ხოლო დღეს მასკები და რიკო ვაგასილელი ხმარობენ. ეს პირი აღნიშნავს იტალიის ენა და იგი ეკრძობაში არსებობდა ვიდრე აქ აღნიშნული ინდო-გარმანიული ენები დაიქვიდნენ.

ქართული საეკლესიო და ხალხური მუსიკა უფლებსი დიდდნ ბოლოდროული იყო, ე.ი. სხვა ხმად მტროდნენ. მაშინ როცა მის მუხობდნენ, მათ შორის ბერძენებსაც, პომპილინური მუსიკა ჰქონდათ. აღმოსავლეთის ხალხი კი დღესაც პომპილინურად მღერის, ე.ი. ერთი ხმით. ცნობილი მეცნიერის პავლე ინკოვოვას თქმით ქრისტიანულმა ეკლესიამ მრავალ „მხიანობა“ მემკვიდრეობით მიიღო წარმართულიდან.

ქართული ჩრქესანსი 12-ტე საუკუნეში დაიწყო და წინ გაუსწრა დასავლეთ ეკრძობის რეჟანსს. შოთა რუსთაილის „ეფესოს ტყუანისან“ში გამოთქმულ მრავალ ჰუმანისტურ შეხედულებათა შორის, ქალ-ვათა თანასწორობაც, ცხადად არის აღნიშნული. ამ დროს საქართველოში სიკეთელი დასჯა აღარ არსებობდა, თვით ისეთ მძიმე დანაშაულისთვისაც კი, როგორც იყო სახელმწიფო დალიტე, თამარ მეფემ, მის წინააღმდეგ ამოხრებული ყოფილი უღლის მეთულა, ვიროგო რუსი და მისი მონაგრ დიდებულები, სიკეთლით არ დასჯა.

დავით აღმაშენებლის დროს ჩამოყალიბებულ გელათის და იყალთოს აკადემიებში, ქართველი ახალგაზრდები უფლებსიდან უმაღლეს ცოდნას, რაც თავის მხრე საქართველოს განვითარებას ემსახურებოდა.

კონსტანტინოპოლის დაცემის შემდეგ, დასავლეთიდან მოქმედი საქართველო ეკრძობა უფლებსი-ქრისტიანული ცივილიზაციის კონცხულად დარჩა. სინაესკენით სასკ წლებსი განმავლობაში, დასავლეთით კი 15- და 18-ტე საუკუნეებში, იგი განუწყვეტილად ცდილობდა ეკრძობასთან კავშირის შენახვას. ამ მოსაზრებით ქართველი ელჩები იგზავნებოდნენ რომის პაპთან, საფრანგეთის, ესპანეთის და ბოლონეთის მეფეებთან. საქართველო მათ სთხოვდა მხარის დაჭერას ქრისტიანობის მტერად დასავლეთის ყურადღება იმ დროს მიქცეული იყო, ზღვის გადაღმა, ახლად აღმოჩენილ ქვეყნებისაკენ.

უთანასწორო ბრძოლაში მარტად დარჩენილ ქართველთა რიცხვი საშინლად შემცირდა. მრავალმა ქართველმა მოწამებრივ და სი თავი ქონისტეს ჯვრისა და საშობოლო სათვისა, აი, სწორედ ამ დროს გამოჩნდა ჰორიზონტზე ქრისტიანული რუსეთი და ქართველ მეფეებს იგი დიდი ხნით ნატრულ მოკავშირედ მოეჩვენა.

რუსეთი, მის მპყრობელთა აზრით მესამე რომად და ქრისტიანობის დამცველად უნდა მოეჩვენებოდა ციციბობისა, სამუხარობი, შეხედვ გამოიკავა, ეს ნილიამ მან, იმპერიალი-სტერი მიზნებისათვის გამოიყენა. მან სხვათა შორის განხიხა, რათა იმედ მიეცემა საქართველო მარტო ჩაენა იმებში და ამის შედეგად დასუსტებული მოკავშირე საბოლოოდ მივიწყებდა. მაგალითად, როცა ეკატერინე მეორემ თურქეთს იმი გამოუტყდა, საქართველო მის მხარეზე დაედა. მათ შორის შეთანხმების თანახმად, 1769 წელს, რუსეთმა თითქმის ქართველების დასახმარებლად, საექსპედიციო ჯარი გაგზავნა. რუსეთ საქართველოს დაახლოვებით განრისხებულმა საპრისილი და თურქეთმა შემოტევიები გაიხსნა. რუსის ჯარს ქართული დაშრისათვის არავითარი ზანხარება არ აღმოუჩინა. დასახმარებელი ახალი ბრძოლა ასინამს ველზე 1770 წ. მეფე ერეკლე თავისი სამხედრო ძალით დასაპრისილიდა, რიცხვით გაცილებით უფრო მოიჭირ თურქეთის მხედრობას. შუპირების თანახმად რუსული ჯარი მას უნდა დახმარებოდა, რომელსაც სხვათა შორის კარგი არტილერია ჰქონდა. გარნა მძილის დაწყების წინ, გენერალმა ტრეტენბერგმა ბრძოლაში უარი განაცხადა და უკან დაიხია, თითქმის იმ მიზეზით, რომ მის შესაფერის ბრძანება არა ჰქონდა თავის დიდიმთავარს. მეფე ერეკლეს და მისი ხედრობის დაღუპვაში ღრმად დარწმუნებული რუსი გენერალი ქართულ სოფლებში გაილის დის, ცნობილად ხალხის ხელის მოწირვის იმ პერიტეცხე, რომელიც რუსეთის მიერს ქრისტიანობის და მ ვ ა რ ე ლ ი ბ ა მ ა ს სთხოვდა. ტრეტენბერგს მხედრობიდან გამორჩა, რომ ერეკლე მეფეს ეს რჩოთ იმი ჰქონდა მოგველთ, ძალით უთანასწორობის მიუხედავად.

ეს განმეორდა ასინამს ველზეც და ქართულმა დასჯამა ბრწყინვალე გამარჯობა.

რუსეთმა დაიკისრა, რომ 1774 წლის საზავო ხელშეკრულებზე საქართველოს ინტერესებს დაიცავდა, მაგრამ ეს მოვალეობა დაივიწყა, თვით კონფერენციის დროს.

მეფედავად ამ ევრაზიისა, იმ პოლიტიკურ გარემოცვის გამო, რომელშიც საქართველო იმ დროს იმყოფებოდა ერეკლე მეორე, მაინც რუსეთს საგანგებო ტრაქტატები შეეწერა, რომელიც მისმა შვილმა კატარგომ 1799 წელს განახალა. ამის მიხედვით საქართველოს „მთელ მსოფლიოს წინაშე“ რუსეთის უფლებ განრხება აძლევდა, რომ დაიცავდა მის ტერიტორიალურ მილიანობას, მის ხელშეუხებლობას და სამეფო ტახტის შენახვას, ხოლო ქართველი მეფე მოვალე იყო, მიენიხა რუსეთის მტერი საკეთარ მტრად და მას საკეთარ შემთხვევაში დახმარებოდა. გარნა, 1800 წელს, მეფე გიორგის განცხადებით შემდეგ, რუსეთმა მის მემკვიდრეს ტახტზე ასვლის უფლება აღარ მისცა და 1801 წელს 18 იანვარს, აღმოსავლეთ საქართველოს სამეფო მეფე პავლე, რუსეთის ნაწილად გამოაცხადა.

პავლეს მემკვიდრე ალექსანდრე პირველი ერთხმად ყოყმანობდა, ამ უსამართლო საქციელის შესახებ. მიღწეულ თუხუში იყო რუსეთის მიერ საქართველოს მიმართ ხელშეკრულების დარღვევა, რომ მას ყველა არ იზიარებდა. მაგალითად, ვიქე კანკლერი გრაფი კოხტევი მეფეს ურჩევდა, რათა რუსეთ-საქართველოს

დამოკიდებულმა არსებულ ხელშეკრულების თანახმად წარიმართა. სამუხარობდ ამ მიმართულეებამ ვერ გაიძარჯვა და ალექსანდრე პირველმაც 1801 წლის სექტემბერში, აღმოსავლეთ საქართველო საბოლოოდ რუსეთის პროვინციად გამოაცხადა. მოგვიანებით დასავლეთ საქართველოს იგივე მდელი იწვია. 1811 წელს ქართულმა ეკლესიამ დაკარგა დამოუკიდებლობა და იგი რუსეთის სიონის დაუმორჩილეს. მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევარში, რუსეთმა მთელი კავკასია დაიპყრო.

ქართული სკოლები დახურეს, ქართული რუსული გაიტაცებინ, სახელმწიფო ენად რუსული გამოცხადეს. ქართველი ერთი არ შეურყვია ამ მდგომარეობას და დღიდალ მართობის მიერ ვერცხლ ლაზარების ხანკული განგებოდა პირველი ნიშნით იყო ანტირუსული მოძრაობისა. მას მოჰყვა მრავალჯერადე და 1832 წლის შემთხვევა, რომელსაც სოლომონ ლდაშვილის „აქტი გინიერი“ მიუძღოდა წინ.

ცხადია, ყველა ეს აჯანყებები, ძალით და საშუალებითა უთანასწორობის გამო დამარცხდა.

ას წლებზე მეტი ხნით შეწყვეტილი სახელმწიფოებრივი ცხოვრების მიწმე ვახდა გეოგრაფიული ჟურნალის ამერიკელი კორესპონდენტი.

ახალგაზრდა რესპუბლიკამ, უმწიბრესი პირობათა მიუხედავად, სიოკავა წარმატებებს მიიღწია, თითქმის ყველა დარგში.

საქართველოს ეროვნული სამკის მიერ გამოქვეყნებული „დამოუკიდებლობის აქტი“, რომელიც მოგვიანებით დადასტურდა დამოუკიდებლობა კრებამ და შემდეგ მიღებული კონსტიტუცია, ნამდვილი დემოკრატიის შესანიშნავი საბუთია.

მრავალ სამკის მიღწევათა შორის აქ ვახსენებთ, მეფის რუსეთის მიერ აკრძალურ ქართულ უნივერსიტეტის დაარსების პირობ. იგანა ჯავახიშვილის ხელშეწყობით, საგარეო პოლიტიკაში, საქართველოს დამოუკიდებლობის იურიდიული ცნობა, მრავალ უტხი სახელმწიფოთა მიერ, მათ შორის ლინნის რუსეთიც იქნო საქართველო და მისთან 1920 წელს შესადგინო ხელშეკრულება დასიო, გარნა მეფის რუსეთის მტავად ისიკ საქართველოს შესეისა და მძიმე ბრძოლების შემდეგ საქართველო ხელმეორედ დაიპყრო.

საქართველო მიგანინა აღნიშნით, რომ იმ პირობებში საქართველოს მთავარმა კავკასიაში რუსეთის და რეპუბლიკურ მოძრაობაში ივალსახინო როლს თამაშობდნენ. მან რუსეთის ბოლშევიკურ „სოციალისტურ“ მთავრობას, რომ მაშინ, არც შემდეგ, როგორც უნებართვით, ჩეხოსლოვაკიის და სხვა მავალი-თებიდან ვიცი, ხელი არ შეუშალა უტხი ტერიტორიები დაეპყრო.

ბოლშევიკებმა, თავის მიმამთავროს, ლენინის შეთავაზებით, უქანროს მეთოდებით, რუსეთში ხალხის მერა არჩეული დემოკრატიული პარლამენტი და მთავრობა გადააყალიბეს: უსაზღვრო ძალა-უფლებმა ხელი იგდო და მრისხან დიქტატურა დაიპყრო. იგი თავიდანვე იერ იტანდა განსხვავებულ აზროვნების თვით უსაბოლო თანამშრომელთა შორისაც კი, ეს კარგად არის დასახსიათებული ლენინის თანამედროვე რევოლუციონერ ვიქტორ ჩერნოვის წყრობით. ლენინის ბრძანებით მომძე რევოლუციონერ კონფერენციის მეშვეობითა განადგურებამ ამის მხოლოდ ერთ-ერთი აღნიშნული მაგალითია. სტალიანის „უწმინდესი“ ბრენივის „დოქტრინა“ და „გულაგის არქივალეა“, მხოლოდ ამის გავრცელება.

1921 წლის მარტის 18-ს, საქართველოს მთავრობა დასავლეთ ეკრძობაში გაიხიხა.

ქართველმა ერმა, ამ ყმადაც მრავალი აჯანყებით უსაძუბდა დამპყრობელს, რომელიც როგორც ყველგან და ყველგან რუსული ხიშტებით და ტყვეებით ჩაახშეს.

წითელი რუსეთიც, სულ მოკლე ხანში, სა-

26 მაისი

(დასაწყისი იხ. პირველ გვერდზე)

გარეთ პოლიტიკაში მეფის რუსეთის ხაზს დადგა და თანდათანობით მეფის რუსეთის ტერიტორიების დაბრუნებას შეეცადა. 19-წ. შემდგ კრებომა კვლავ დაიპყრო ლტეხია, ლატვია და ესტონეთი. შეეცადა, მაგრამ ვერ შესძლო მთელი ფინეთის ხელში ჩაგდება. გარდა მისი ტერიტორიის დიდი ნაწილი მიიწვითათვისა. მან დეკლარაცია გააკეთა რუსეთს და უმსტერ გერმანიასთან და მასთან ერთად პოლიტიკაში განიჭა. წითელი იმპერიის საზღვრები დღეს, დასავლეთით შვედეთამდე აღწევს, ხოლო აღმოსავლეთით მეფის რუსეთის მიერ დაპყრობილი ტერიტორიებს ხელს არ უშეებს და ამის გამო კომუნისტურ ჩინეთთან კონფლიქტშია.

მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, დასავლეთის მოკავშირეებს შესარდლეს ყველა ხელშეკრულებაში სამხრეთი კავშირის მიმართ და ხშირად იმდენად ვადამარბებულად, რომ ამით თავის ერებს, დემოკრატიას და საერთაოდ ადამიანობას ზიანი მიჰყავდა. სამხრეთ რუსეთმა, კი, თითქმის, ყოველი შეთანხმება დაარღვია, გააგრძელოდა ხა ტრადიციული დაპყრობითი პოლიტიკა.

ამან შექმნა ე. წ. „ცივი ომის“ პერიოდი, რომლის დროსაც დასავლეთი დროებით გამოვიხიზნა და დარაზნა. ეს არ აღმოჩნდა კონფლიქტის სასარგებლოდ, ამიტომ მისმა ახალმა მესურებებმა ტაქტიკა შეიცვალა: „მეორეთიან თანამშრომლობაზე“, კულტურულ თანამშრომლობაზე“ და „სამხედრო განიარაღებაზე“ გადავიდნენ. დასავლეთი ინტელექტუალური გამოხატულება ამ ლოზუნგებს და „de-tente“ სურვილს შეიცვალა მათი პოლიტიკა.

სინამდვილეში ამან შესაძლებელი გახდა ქვეყნების და საერთოდ თავისუფალი მსოფლიოს კავშირი, ხოლო შეჩერების ნაცვლად სამხრეთში უფრო გააღვირა თავისი შიშობილება. ამ საქციელთ, თითქმის, დასავლეთმა სწრაფ და შეუფერად კრებომა მიერ დაპყრობა სწრაფი მდგომარეობის, ისევე, როგორც მის მიერ პოლიტიკური ოპოზიციის რეპრესიების.

ერთი შეხედვით წითელი იმპერიის საქმე ჩინებულია მიღის. გარდა სტრალივს სიმდევრებზე, საფრთხიზე და მარცხზე მკაფიოდ შეტყვევობის რანამდებრივი დიდი რუსი-მწერალი ალ. სოლოვიკინი. „წითელი სამხრეთი მეთაურებისადმი“, ეს მნიშვნელოვანი დოკუმენტურია, მიუხედავად იმისა, რომ ამ წერილში ყველა გამოთქმულ აზრს ჩვენ ვერ დავითანხმებით. მას აგრეთვე ყურადღებრივ არ ვთმავნებთ სამხრეთის მეორე „უფრო“, სახელმწიფო ფიხიკოსი, ანდრეი სახაროვი, რომელიც ჩვენს მსგავსად ხაზს უსვამს, პირველ რიგში, კრებომა მიერ დაპყრობილ არა რუს ერების უფლებობას და ტანჯვას, მაშინ, როდესაც სოლოვიკინის აზრით, თვით რუსების მსგავსად სხვა არავინ უნდა შეტყობოდ.

სახაროვი, რომელიც საერთოდ სოლოვიკინის დამცველი და მფლობელია, ამის შესახებ ამბობს: სოლოვიკინი იმის შესახებ სწერს, რაც მან ყველაზე უფრო თვის, ე.ი. რუსთზე, მაგრამ... ის ამბობს, — ნაძალადევი დემოკრატია, გენოსიდი, ნაციონალური განუთავისუფლებელი მოძრაობის ჩახშობა და კულტურული შევიწყლება არა რუს ერებისათვის განსაკუთრებული „პრობლემა“ იყო. სოლოვიკინის აზრით, რუსული ეკლესიის მონარქული საძირკველზე დაფუძნებული ცარხობის ავტორიტარული რეჟიმი მომავალი რუსეთისათვის სანდოეზო უნდა გახდეს. სახაროვი ამას უარყოფს, რადგან საუკუნეების განმავლობაში მეფის რუსეთში გამეფებული დამონების ავტოსტერეო და მათი დამცირება, ვისაც არა რუსული წარმოშობა, ან რელიგია ჰქონდათ, ამა ერთგულთა სიჯანალობის, არამედ უღიღინეს უნდადებების ნიშანები. მას სწამს, რომ მხოლოდ დემოკრატიული პირობებში შეიძლება იმ ერთგულთა ხასიათის გამოწვევა, რომელიც არსებობის უნარი ეძლეოდა, დღევანდელ რთულ მსოფლიო ვითარებაში. ჩვენ სახაროვის საესტეტი ევთანხმებით და რუსეთის რუსეთურებზე, მის მსგავს მოაზროვნეთა სწრაფ გამარჯვლებას, რადგან ამას გუნდავით მომავლის იმედებს, როგორც დაპყრობითი ერების, ისე რუსეთისათვის.

უთუოდ „სამხრეთი კავშირში“, ჩემი ოპოზიცია, რუსთა და არა რუსთა შორის უფრო მრავალრიცხოვანია, ვიდრე ვაგრებულად სჩანს. ამაში დარწმუნებული ვარ, რადგან ის მეორე მსოფლიო ომის დროს გამოვიკვანდა. მოსახლეობა რუსეთში, ბელარუსიაში, უკრაინაში, ბალტიკაში, ყირიმში და ჩრდილო კავკასიაში გერმანული ჯარის, როგორც განუთავისუფლებლებს მიუგება; ამავე დროს წი-

თელ არმიელები ასი ათასობით ჩაზარდნენ გერმანელებს ტყვეთ. მილიონზე მეტი ადამიანი შეუერთდა რუსულ და არა რუსულ სამხედრო ერთეულებს სამხრეთი კავშირის დასამარცხებლად და მის შესაცვლელად. გერმანიის მტკიცეობა ზრახვანი, იმ დროს მათთვის უტყნობი იყო. მათი აზრით ცივილიზებული დასავლეთი ევროპა მოიღოს და ბოლოს მათ დასამარცხებლად მოვიდა. სინამდვილე მათ მოგვიანებით დინახეს.

მეორე მსოფლიო ომის დროს მოხდა ცდები გერმანიის და სამხრეთი კავშირის პროგრესული ძალების თანამშრომლობისა. ომის მოგების სურვილი შეეცადა კრებომა იმ დროინდელმა მოკავშირე დასავლეთის დემოკრატებმა, ან ვერ შეიძინო ეს, ან სილაჩრე დაუღალა მისი აღიარება, რომ ეს რეალური მოკვლევი დემოკრატიის და მსოფლიოს სასარგებლოდ გამოვიყენება. ამაში მთავარწილად ადამიანთა ტრაველია ნაწილობრივ, მაგრამ მინც, კარგად არის აღწერილი ჯგუფის ემპირიის წინაშე „ოპორტივისტი კილანო“-ში. წინაშე კომუნისტები არ სჭირდება. მე მხოლოდ მინდა მოვიყვანო, სხვა წინაგზეზე უფრო სწრაფი და ჩემთვის ცნობილი სიტუაცია. გერმანულ, სამხრეთი კავშირის სპეციალისტს ვენ. კოესტინგის, რომლისათვის მისი დამთავრების დროს ამერიკელი ოფიცრებს მიმართა: ჩვენ, გერმანელებმა — სოსულედი, უფროსად და ქვეყნულობით, გავანადგურეთ ის უდიდესი ვანა, რომელიც მსოფლიოს მოქობილობად ბოლშევიზმის საწინააღმდეგო ბრძოლისათვის. თქვენ ესლა მე ვერ ვამბობთ, თუ გეტყვით, რომ თქვენ ხელმძღვანელებს ანდერგებამ და ვანსა“-ი. კონტრინეგე ამით ამერიკელებს მიუთითებდა, ასი ათასობით რუს და არა რუს ლტოლვილებს ნაძალადევი რეპატრაციისკენ, რომელიც კრებომა სასალაზზე ვაყვანდა.

ე. წ. იალტის ხელშეკრულების ეს ნაწილი, ისევე, როგორც ანგლო-ამერიკელებს მიერ მისი გადაჭრებული სისხსტიკით შესრულებული სამარცხებელი ლაქა დარჩება დასავლეთ დემოკრატიის ისტორიაში.

საინტერესოა ამერიკის იმდროინდელი სამხრეთი ექსპლუატორის ჩარხვ ბოლშევის შინაგნებში და საკითხზე: წინაშე „უტრენის ტუპისტრია“-ში ის ერთი მხრივ; თითქმის იალტის ხელშეკრულების ამ ნაწილს ჰუმბოლს, მაგრამ მეორე მხრივ ცილობა მას „ბოლიშევიზმისადმი“. იალტის ხელშეკრულებაში არაფერი იყო ისეთი, რომელიც მოითხოვდა ძალით ბელარუსიისა, მაგრამ ეს იყო სწორად; რაც მოხდა 1946 წ. გაზაფხულამდე, კაცებით და ქალებით და ბავშვებით დატვირთული მატარებლები გააგზავნეს სამხრეთი კავშირში. ბოლშევი „სახლითში“ იმასაც ამბობს, თითქმის, ამერიკის სამხედრო უწყებებს ეწინააღმდეგებოდა თუ ისინი ასე არ მოიქცეოდნენ, რუსებიც მათ ხელში ჩაივარდნო. გერმანიის ტყვეობაში მყოფ ამერიკელებსაც არ დაბრუნდნენ. ეს „ახსნა“-ს სატირული რომ არ იყოს სასაკილო იქნებოდა.

ბოლშევი ამერიკის ერთ-ერთი საუკეთესო სამხრეთი კავშირის სპეციალისტად ითვლებოდა. ცხადია, მან შეიკრი იცოდა და ამ მხრივ მისი დამცირება არ იქნებოდა სამართლიანი. გარდა საკითხისა, თუ ეს მან ვინც იცოდა? ჩვენის აზრით, მრავალი მისი დასვენა ღრმად შეტყობად და შესაძლებელია, რომ მათ ამერიკის საბაერო პოლიტიკის მარცხებში წვლილი შეიტანეს. მხოლოდ სამ მაგალითს მოვიყვანა: ამ დღე წინაშე სიტყვატ კი არ არის სამხრეთი კავშირში მოქცეულ არა რუსებზე და მათ პრობლემებზე. შობავილებმა იქნებდა, რომ იგი ყველაფერს დიდი ჩრდილოთავილებით უფურცებს და მხოლოდ მათ ცნობებზე დაწყებულად მისი განსჯა.

ჩინეთის რუსეთი შორის კონფლიქტში, ის ნაციონალურ დამარცხებებს თუმცა ამწნებს. მაგრამ მტრობის მთავარ მიზეზზე, მანც იდელილოგური განსხვავება მინახია. ერთის მხრივ ბოლშევიზმს არ იზიარებს. მაგრამ სტალინის დროს არ ადამიანურ სიყვანით; ამ დღე წინაშე სიტყვატ კი არ არის არ ექმს, არამედ სტალინის გროგნული შობამავლობაში. თითქმის, რადგან, სტალინი რუსი კი არა, ქართველი იყო, და რადგან ქართული ისტორია სასველი შექმულებებით, შურის მიძიბით, დაღატაკი და სისხსტიკით, ქართველებში, ამბობს ბოლშევი, უფრო მაგავერდ აღმთავალეთის ხალხებს, ვიდრე რუსებსო. ბოლშევის რეკომენდაციები, რუსები სადისტრია არ არის, ამც ნაციონტების მსგავსნი არიან და უფრო პრიმიტივულობითა.

ბოლშევის ასეთი დასკვნები მართლაც პრიმიტივულად მოეჩვენება ადამიანს. მან აღბა-

მსოფლიოს ისტორია, დასავლეთი ევროპის, ინგლისის ჩათვლით, ან არ იცის, ამ დაიუწყდა. მისი მიზანზე დიქტატორებით: რელიგიური იმბიბით, ინკვიზიციონალი და „კულანების“ ცოცხლად დაწვით. მისმა საყვარელმა რუსეთში შექმნა იდეები მოსახლე და დიდი ლტინე, გარდა მათ გარდა მრავალი დიდი მოაზროვნე და ჰუმანისტები.

ამერიკის ამაყობს ბეთოქებით და მოცირტით და არა პიტრებით. სტალინი ქართველ სოციალ დემოკრატებსაგან დამებობი იყო რუსეთში გადახიწყვა და იქ გახდა დიქტატორი და მათი მოცირტული იდეები მოსახლე.

ძველი საქრისტიანო საქართველო ამ რწმენისათვის თვით ვჯარს იქნა ცქილი. მითომტე საუკუნეში სკიდილით დასჯა აღარ არსებობდა და ეს განმეორებულ იქნა დამოუკიდებელ საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციონში. საქართველოს ბებში არსებულ გვაროვნული შეღლის და სისხლის აღების დროს, არა ყოველი შემთხვევა, რომ იმდენს ბავშვი, ამ ქალი შეეწუხებინათ, ხოლო რუსეთის ამბიბიბების და სამოქალაქო ომის დროს, ირავე მზარე განურჩევლად ელტყადნენ ქალებს და ბავშვებს, რომელიც, სხვათა შორის, ბოლშევის წინაგზე არის ნახსენები. მარშალ ბულინთან საუბრის დროს, თვით „დიდი“ ლინჩი იყო საბჭოთა რუსეთის მეთაური, როცა რუსეთის სამეფო ოჯახი, მათ შორის უფანაშვილი, აფანცივი ბავშვი, ტყვეებით დატყობეს. „ივე“ რუსულენინური მოვლენა და არა ქართველი.

ბოლოს გინდა ბაზი ვასტაკი, რომ მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, მოეწე ვასტაკი, კოლინალიზმი ქვეყნებისაგან, როგორ წარმოიქმნენ დამოუკიდებელი ქაქინები. ამ მოვლენამ ახალი პრობლემები წარმოიქმნა: როგორ განთავისუფლებულ, ისე განთავისუფლებულ ქვეყნებისათვის: მოძიერნი წილთა განმავლობაში რითად თანამშრომლობით მრავალი სინდენური ვადავლებს, ამით მსოფლიო წინ წიწია და ვაუმჯობესდა.

ერთგულად ჩავგისაგან განთავისუფლებულმა ქვეყნებმა, ერთსა და იმავე დროს, შესძლეს, თავისუფლების შეზინახვა და ერთგული დილიანის შეინახვა. ამით სულ ვაცამეტყვებატ, ე.ი. მათქის წინააღმდეგობა და კოლინალიზმის ცილობის მიერ დაწარულ ვაქტად იქცა. ხალხთა თავისუფლების იდეა რუსეთის ფარგლებსაც შეარჩევს და მსოფლიოში ვამარჯვებულად დარჩება.

მეფის რუსეთი ერთი თავისუფლების და სოციალური რეფორმების მავერი იტალიის რეჟიმისაგან განსხვავების გზას დადგა, თითქმის მართლმადიდებელი სარწმუნოების დასაცავად, ამიტომ პირველი მსოფლიო ომის შემდეგ ის დაინერგა.

წითელმა რუსეთმა იმპერიალისტური ექსპანსიის გზას აჩრია, თითქმის, მსოფლიო პრიულტარიატის და დაპყრობის ერების ვასანდელს მსოფლიოში მხოლოდ რუსეთია იმ-იმპერიალისტურ კოლინალიზმი სახელმწიფო და ამიტომ ირისთვის მეტყველი მეფის რუსეთის.

წითელმა რუსეთმა შექმნა ახალი პრიულივივიერი, ელტური კლასი: პარტიის მოხელეების, მთავრობის ბიუროკრატების, ტრენორატების, სამხედროების, პოლიციის ბურჟუაზიის, პროპაგანდისტების და სხ. რომელიც იმ უშუალო მიზნებს ემსახურებინ, მათქმ კი განავრძობენ აუტანელ პირობებში ცხოვრებას და შეპირებული ერთგული თავისუფლებაც ზოგადად დარჩა. ამიტომ ეს იმპერიატ საბოლოოდ დაინერგვა.

ეს მისქემ იქ დაწყვეულ რუს და არა რუს ერებს. პირველსა და ერთგულ თავისუფლებას. ამავ დროს შეიქმნა რითელი მდგომარეობა, მრავალი მწილი და საწინაშე პრობლემები. მათი ვადაწყვეტა შესაძლებელი იქნება მხოლოდ ხანგრძლივი და მჭიდრო სოლიდარული თანამშრომლობით ყველა დაპყრობილ ერთა შორის ერთი მხრივ და მეორე მხრივ, ასეთად კავშირი რუსეთის ისეთ პროგრესულ წარმომადგენლებთან, როგორც დღეს ანდრეი სახაროვი და მეცხრამეტე საუკუნის დასაწყისში იცქ კაცული გრაფი კოხტევი იყო.

დასავლეთის დემოკრატებმა, ვანსაქორებით კი ამერიკამ, დიდი საშასურია ვაუწია კაცობრიობას, გარდა ხანგაერო საუკუნის განმავლობაში, ნებით თუ უნებურად, ცოდნით თუ უცოდნარობით, მრავალჯერ დატყობრა სოციალური მოქალაქეების სული მხუთვად რეჟიმს, რომელიც ამავე დროს დადამინებელი მტერთა დემოკრატების.

იმედი ვაკვებს, სამედისწერი მომენტში თავისუფალი სამყარო გამოიღვიბებს და ხელს

მაისი და თმავალბალი

რაც უყარ და უყარ მიიწყეს დროთა ბრუნავში საქართველოს უფლებდა-მოპოვების თარიღი, მათ უფრო მეტი შიშავანდელი ეფინება მას და დარაზნულ ქართველობის გულში უფრო მეტი ვადგდების აღმძვრელი ხდება.

ესთა ყველამ ქართველ მეფემ, რომ 26 მაისის მნიშვნელობა ქართველი ერის ცხოვრებაში დიდისაგან დიდია, ვანუშობოლია! თუ შედარება მოსატანია, შეიძლება ითქვას, რომ ეს დღე იგივე საქართველოს ახალ ისტორიაში, რაც საქრისტიანოისთვის ალდამია; თუ ამ უყანსკენლამ დათავრია მესიანისში და ვამართლებს მისცა ნაზარეველის მოსვლას, 26-მა მაისამც ვანაცხოვრა „ბაბილონის ტყვეობაში“ მყოფ წინათობათა დღემდამი ახალსტრინი და ექვით შეპყრობილ ხალხებს დაინახა, რომ „შესაძლებელი არს ბოლო ეთობი“ ტელისინდანაც გამოვიდეს; და ისევე, როგორც პრეტელეფილი ცოდვით დაზინებულ კაცობრიობას ალდამა ურნა დაზიკუნულია თავისი სოტარილოლოგიური მოცულობით, ასევე მონათქნელი ქართველი ერისათვისაც 26 მაისი შექვენება და სწინს პაზებით გამოცხადდა.

ამ დღის ასეთი მნიშვნელობა ვასავებდ ხდის მტრის ვაცოვებულ ზიხსტაც მისადმი: დამპყრობლებმა იმთავთვე წინაშე იმოქმედეს 26 მაისი და, ვინ მოსთვლის, რადენ ცდას მიმართეს, რომ ქართველი ხალხის თავისუფლებამ ამოქროლი დიდებისა და თავისუფლების თარიღი ქვეყნიშ მოვანგალოს!

მტერი არწმუნებს ქართველ ხალხს, რომ 26-მა მაისმა მას უტხო უფული დადავა და „საერთაშორის კაპიტალიზმის“ ყურმიქროლ ვაქცა აქცია! მოსკოვის ნოქრებმა ვანავრბენ შემდეგ, რომ მხოლოდ მათი მოპატონებით ქართველი მეუბნება და გლებუნება მოხებებს ქართველი თავისუფლებას... მაისის ნაცვლად თებერვლი დღესსაწყოლი, ასე ჩამჩინებულ ქართველობას ვლომას არიერგარდისებო... ძიხს მათს, ვაგუმარჯის თებერვალს! და ყველა ამის ვამეწინა ქართველი უცქუნულად და ერთსულოვნად მისს დღესსაწყოლობს... თებერვალს კი ვლოვობს!

რატოვო? იმიტომ რომა, უსივარია თათვან ადმიხეტოლ და შინაგანით და თავდადასავალით ხესაცხე ისტორია გამოვლენა ერმა ფიქრინათი აწინადიწონა ბოლშევიზმი და შესავტრის დასვენევი გამოიტანა:

ქართველს უყვარს მაისი — სისიქტის მონიხევილი.

სქელს თებერვალი — საპარის ვამთხეროლი!

მაისმა სულშეხებული ქვეყანა საამო მზით ვააშუტა.

თებერვალმა ჩააქრა მნათობი და ქვესკენლის წყვდიადი დაშვინა!

მაისმა საქართველოს ვანუშობილი შეწყვეტილი ისტორია და უფალი ვახადა თავისი ხელისა,

თებერვალმა კვლავ ჩაღურსმა ერი და ხელისუფალი მონად აქცია!

მაისმა საქართველოს ალაყავს ენანჯინი კლტეც ავტავალი და ცივილიზაციის მოვინავი შეუდრეკელი ხალხის ნიჭი და უნარია,

თებერვალმა ხელმოვრედ ვადავარცხა კარები და სტეიოსანი მზარე ჩრდილობა სუსხით მესუთია...

26 მაისი ვაეკლავრებული შექცია, ვანახლებულსა და ერთგულად ვაგანმდებულ საქართველოს წარმომცემ იმედებით აღსკუნლ მავლის გზებს რომ უჩვენებს! ეს დღე არის დამარჯული შექმრებული სესლასა — საბოლოო ვანავრბენისაგან, თავისუფლების დამეკიდრებისაკენ, ბრძოლა მოხდელი ერის დიდებისადმი...

26 მაისმა საუკუნოებში წარსულს სახელმოხვევით დღეთა ძლიერი სული ერისებო ქოვედ მთავრეს ქართველობას, თითქმის ვამოცდა სწავდა, რადენდა ღიღინს ვართ ქართოსიანთა ვგარის ტარებისა!

უტხოვა ნანახობით ვაცვიერებულს წინაპართა ლანდენი აღარა შორებინან ჩვენს ქვეყნის ცეს!

თავისუფლების ბარალი საიმედი ხელში! ვამარჯვების დღე ვეიხალღებმა! დედაქალაქი მოვლის ერის დროშას, რომ, დღეს ვულსაღებულთა, კვლავ აღმერდეს მისი კლოების ცქიბით.

ჩ. რ. ინგელი

გ. გაბლია

შინაზი № 6 მისხი

1

ყოველი ერის ცხოვრებაში არსებობს ისტორიული განვითარებისათვის გადამწყვეტი მომენტები...

ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, როგორც ვიცით, ამას წინ თავისი დამოუკიდებლობის დღე აღიქვამდა...

როდის და სად შეიქმნა პირველი ქართული სახელმწიფო? იმ ტერიტორიაზე სადა დღესაც ატარებენ...

ეს საკითხი დღემდე საბოლოოდ ვერც კარგად არ არის ცნობილი. მხოლოდ, რომ ქართული წინაპრთა ტომები პოლიტიკურ ასპარეზზე სწრაფ ქრისტეს ერს 15-ე საუკუნეში...

უძველესი ისტორიკოსთა შეფასებით აღრიცხული კულტურის შექმნაში ქართული ტომების დიდი დამსახურება მოუძღვრა...

იმ ადგილებიდან ამიერ-კავკასიისკენ გადასახლება ქართველ ტომებს ქრისტეს წინ 15-ე საუკუნეზე არც უნდა დაეწყია...

8-7 საუკუნეებში ქართველი ტომების გადმოსახლება სრულდება. იქიდანვე უნდა მოეხდინა ქართველებს თავიანთი აზნაბი...

6-5 საუკუნეებში იმ ხანებში უყოფილა როგორც უცხოეთის, ისე ადგილობრივი ფეოდალური არსებობის მხედველი საუკუნის ქართული ფეოდალური ნიშნები...

საქცილისტები „კოლხიდურს“ უწოდებენ. ქართველებს ეხება ცნობილი ბერძენი დრამატურგი...

ისტორიის შესახებ, პერიოდების (500-424 წ.) ქართველების მშენებელ დაწერებულ ცნობებში აქვს მოცემული...

შეიღიანა სამხრეთით, სპარსეთის ყურამდითელი ტერიტორია ითხ ხალხს სკვრია, რომელთაგან ირა ქართული ტომის ყოფილა...

ამრიგად, პერიოდებს მიერ აღწერილ მხარეს სპარსელებისა და მიდღიებისა გარდა მხოლოდ კოლხები და იბერიები არანა ხანსეუნიები და მდინარის სახეწოდებდა...

ეგრ ახსენებენ სანტერესო ცნობებს ილივე მეორე ცნობილი ბერძენი ისტორიკოსი ქსენოფონტე (430-355 წ.)...

26 მაისი საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეა... ქართველი ერის ეროვნული მეობისა და თავისუფლების დღე...

26 მაისის ბაზრი

26 მაისი საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეა... ქართველი ერის ეროვნული მეობისა და თავისუფლების დღე...

26 მაისი საქართველოს დამოუკიდებლობის დღეა... ქართველი ერის ეროვნული მეობისა და თავისუფლების დღე...

და თვადლების მავალითობი, რაც ამ ზეგნებში იმეორე დაძაბუნების ეპოქაში ჩვენს არა სწამდა...

1921 წლის თებერვალში, საქართველოში შეიქმნა რუსულ-კომუნისტურ დასაშინებელმა რუსულმა რევოლუციურმა მთავრობამ...

მისმა უწმინდესობამ, კათალიკოსმა ამბროსიმ ბოლშევიკურ საპყრობილიდან მიმართა იმისტოლითი მთელ კულტურულ კაცობრიობას...

უზამბარა რუსულ იმპერატორს მხოლოდ 1956 წლის მარტში, წინააღმდეგობა, ირას მილიონიან მოსახლეობაში მხოლოდ ქართველნი...

იგივე მამულიშვილური თავგანწირვის ამაღლებული შიროლი. ისევე ამაღლ მიუღება და ცალკე მომუშავენი სკიდელის ფაოსისა...

თვით ქართველი კომუნისტები, რომლებიც რუსის ჯარს შემოეშენებენ საქართველოში, უმჯავალესობა პირველად წესს მიხედვა...

ეს უწმინდობა და დიდისათვის თვადლების უნარით იყო და დარჩა ქართველი ერის ნიშნობლივი თვისება...

სამართალი დიდება 26 მაისის დროში ქვეშ დიდუბულით და გამარჯვება ქართველებს!

საქართველო დამოუკიდებლობის 56-ე წლისთავის ბაზრი

ორმოცდა ტექსტები წელი გვიდას მს შემდეგ, რაც საქართველომ გადაიღო რუსული მონობის უღელი...

საქართველოს ისტორია სასევა დამარცხება გამარჯვებით დაქტებით. ვის არ გადავიღო ჩვენს კურთხეულ მიწა-წყალზე...

საქართველოს ისტორია არსობდა არ დავიწყებენ იმ გმირ ქართველებს, რომლებმაც დაწვრიეს თავიანთი ძალი და ენერჯია...

იმ დროინდელ ქართველ პოეტებსაც საქართველოს დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლა მთავარ თემად ჰქონდათ მიწოდებული...

დიდი პოეტე და მამულიშვილი აკაკი წერეთელი, ლექსში „ჩინაგურა“, გამოხატა საქართველო ერის ერთობის იდეას...

„ჩინეული საქართველო, სიმები ჩვენი ერთი ყველა, სხვა და სხვა კუთხის მცხოვრებნი...“

სამშობლოს ზღილით და უბედობლით გულდამწვერვა პოეტე არა ჰკარგავს იმებს, რომ ერთ დღეს საქართველო კვლავ იქნება თავისუფალი და ამაზობი...

„არ მომკვდარა მხოლოდ სინანეს, და ისევე გადიდებენ, და ისევე შენახენ იმის სიკვიდლის, უხალ მსაქე დამამრებს...“

თავისუფლების მოყვარე ქართველი ხალხი მხდა არის სისხლის უკანასკნელ წუთამდე იბრძობის და სამშობლო დაცვის საკუთარი მკერდით...

ხალხის ცხოვრების ისტორიის სხადანსება ფორმებში მიმდინარეობს გამო, ჩვენი უცხოელი მცხოვრებლები, მართალია შორსა ერთი ჩვენი ერთისგან...

გაუმარჯოს საქართველოს თავისუფლებას! დაე მუდამ ანათებდეს სახელმწიფო წარსლის მქონე საქართველოს მიწას თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის მზე!

ინა მუდგავა ნიუ იორკი, 2 ივნისი 1974 წ.

მისოზა ნიუ იორკში

საქართველოს დამოუკიდებლობის 56-ე წლისთავი, ქართველმა საზოგადოებამ ილიდესასწავლა ივნისის 26-ს.

სასტუმრო „რუგველის“ ქართულ-ამერიკული დროშებით მორთულ დარბაზში თავი მოიყარა საქართველოს დამოუკიდებლობის დიდისათვის მიძღვნილმა ქართველობამ და საქართველოს მეგობარმა უცხოელებმაც.

ვის არ ნახავდით აქ: უკანასკნის თუ ლატვიის წარმომადგენლებს; ბელორუსის თუ ალბანებს; აღმოსავლეთ ევროპის რუსეთის მთელ დასავლეთილ ქვეყნების და სამკთოთა კავშირის არა რუს ერთი წარმომადგენლები.

დაესტუმრნენ ისინიც; ერეს დამპყრობლებთან ბრძოლის ქარ-ცეცხლი გამოიარეს და საქართველოს დამოუკიდებლობის იდეა, არავე დაანებეს, არავე წააბოღწვიენს. დაესტუმრნენ ქართველი ვადელები, რომლებმაც ერთად 2700 წლის მანძილზე ვებრძობილა და გეოზროშია და შეგვიქმნა ქართული კულტურის

მ. სინდელი

მაცხოვრებელი იესო ქრისტე

(დასაწყისი იხ. მესამე გვერდზე)

წიგნი 26 მისზე

(დასაწყისი იხ. მესამე გვერდზე)

სამაყე მწვერვლები. დასწრენ სინცი... რომლებიც საქართველოს დამოუკიდებლობის წინაშე...

ყველა ამათ ერთი და იგივე მიზანი, ერთი და იგივე მიზანში აერთიანებდათ: ეს არის სამშობლოს უზუნაღმდებლობის ბრძოლა და მისი სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა.

სხვა და სხვა დროს და სხვა და სხვა ადგილს ბრძოლა გადამდილ ქართველებს ქვეყნისა და სიღვინის იერი სთავდა. იმ იცის რა მოვლენებში იყვნენ მონაწილენი. ყოფილი მხედრები, ამ აჯანყების მონაწილენი, ამ ქვეყნისი მთებანდ ბრძოლის მთელი ქართველი ლეგიონები? იქნება ყოველ მათგანს თვითმოდ იდეა გმირული ბრძოლის ესა თუ ის მომხრე? იქნებ კიდევ ეს მოდიოდა რაინდ მეთაურთა ყოინაშე შიძლიდა თსოლიწინ იდგათ კოჯორტანბაზილსა, ამ აჯანყებისად, ამ ქვეყნისი ფედერაციებზე დაიპყრო მიჯორების არბოლოები და მათ გამაშინებელი ბრძოლის ყოინაშე კვლავ იმხრდნენ!

ქველთაძვირდები მოყოლობილი საქართველოს საკრებო, მისი სასიყინ სიკრტი და მისი უკაცობის საწარმო, სამშობლოსადმი მიძღვნილი საქართველოს სიყინა, მათ საღვთობის პატივცემუბანი დაშინებულ ჩიხნი მომაყილი, დღესაც ამ საღვთობის სიყინად შიშობიდა ეს ხალხი, დღესაც ამან გაყოინადა სხვა და სხვა თაობის და სხვა და სხვა ვარსკვლავის აღზრდილი ქართველობა და ეს ადგილს მას ძალის ბრძოლისათვის და გამარჯვებისათვის.

საბოლოო ქრება გახსნა სათავისათვის თავმჯდომარე რ. ი. ცომიაძე, რომელიც საზოგადოებას მიმართა შემდეგი სიტყვით:

ქართველი სტუმრები და თანამემამულენი!

ერთხელ კიდევ შევიყარენით 26 მაისის საღვთობის ქართული საზოგადოების სახელმძღვანელო მადლობა მოგახსენებთ, ყველას, ვინც ყოველწლიურად ემხრობებით და იზიარებთ ჩვენს საზოგადოებას.

მოგახსენებთ, ჩვენ ყოველ ევტორებით ისეთ ეპოქაში, როდესაც ქვეყნები და ხალხი თავის ტრადიციების გადაღმამებას ახდენენ, რათა თანამედროვე მოქალაქეებს შეუძლიათ მოქმედება და ურყევე მიზანი ზედმეტ მოთხოვნისაგან განტოვონ. იმ ევტორებამ ამ ახალ გარემოცვაში, ჩვენცა ვგმირებთ შევავსათ, ის რაც დიდი ხნად ტრადიციითა ვეძიქს გადაქცეული. შევავსათ 26 მაისის დღესასწაულად და შევიკითხოთ ჩვენ თავს, თუ სინამდვილეში ის არის საქართველოს დამოუკიდებლობის ბრძოლა 56-ტ წლისათვის.

ეს ორი ძალი, — 26 მაისი და 56-ტ წლისათვის აღდგენა ჩვენი აქ შევითხრებთ, მაგრამ ჩვენი ქვეყანა ბევრად ღრმად მიდის ისტორიაში, ვიდრე 56-ტ წლისათვის. ამიტომ ჩვენი განზრახვა ვიდრეწაულთი მთელი ჩვენი სამიათხრე მერე ხნის ისტორიის გასწვრივ არსებობს და ამ ხნის განმავლობაში შექმნილ უდიდეს ღირებულების კულტურას გაუსეთ ხაზი.

56 წლის წინ საქართველომ მხოლოდ აღიღინა თავისი სუვერენობა; რომელიც შეწყდა ძალმომრების წყალობით და ეს სრულდებოდა აქ ნიშნავს, რომ საქართველოს სახელმწიფოებრივი ცხოვრება მხოლოდ ორმოცდათექვსმეტი წლის წინ დაიწყო.

ჩვენი ამ ყოფნით, ჩვენ კვლავ ვიღიარებთ ჩვენს უფლებას, რომ უნდა ვიყოთ თავისუფალი და დამოუკიდებელი ერი.

56 წლის წინ 26 მაისს, საქართველომ დაანახა, მსოფლიოს, რომ ქართველი ხალხს აქვს უნარი და გამბედაობა, დაუპირისპირდეს ფაშაჩას და ვაბედული ნახევრე ვადალას, თუ ამას მისი ეროვნული ინტერესები მოითხოვს.

დღევანდელი თავმოყრითაც ჩვენ ვამტკიცებთ, რომ არაფერია საფრთხის წინაშე არ შეგვრდებოდა მომავალშიც ჩვენი უფლებები ჩვენი ქვეყნის დამოუკიდებლობა.

ქან ირინე რუხიაშვილის მუდგულე საზოგადოებას ვაძინო მილოცვის წერილები და დღეებში, რომლითაც ამერიკის პოლიტიკურ-საზოგადოებრივი მოღვაწეები ქართველებს უსურებდნენ მზნის მიღწევას

ქრისტეს დაბადების შემდეგ დროს მწვერვლებში ქართველებს უსახებ უფრო ერთი და დამოუკიდებლობის ცნობილი და ცულო. მოვიყვან კიდევ ერთს: პირველ საუკუნეში საქართველო მოიარა ცნობილი ბერძენმა გეოგრაფმა და ისტორიკოსმა სტრაბონმა, (მისი დედა ტრამბი ხანი იყო, ე. ი. მერველი) რომელმაც ადგილობრივი ენაც იცოდა. მის დროს საქართველოში არსებობდა ორი სახელმწიფო: ივერია და კოლხიდა. სტრაბონის ცნობით ივერია მდიდარი და მშვენიერად დასახლებულია, მომეტებულ ნაწილად ქალაქებითა და სოფლებით, სახლები დახურულია კარბებით და აშენებულია სახურავითა და მღვრიე წყაროთა თანახმად. აქ არის ბაზრები და სხვა საზოგადოებრივი შენობები. აღორძინებულ ყოველ ვაკურბა — ადგილობრივი და სტრაბონი. აღმოსავლეთად, სპარსეთის ინდოეთისკენ, რომის იმპერიის მთავარ ცენტრებსაქენ მიმავალი ერთი უმთავრესი გზა საქართველოზე გაბოლიდა. ივერიისა და კახეთის ზღამდე ვარდა სანაოსნო გზის არსებულა კარგე ქვეყნები გზაც; ამ გზითა და მდინარე მტკვრით აღმოსავლეთად წამოღებულ საქინელი აღწევდა ივერისა და იქიდან ისევ ქვეყნების გზებით და მდინარეებით ფანხის, შავ ზღავზე. მერე დიდი საეპირო მაგისტრალი მიდიდა სამხრეთად ჩრდილოეთისკენ დარბოს ხეობით. ქვეყნის დიდი აღორძინების მარცხენელია ის ვაკეტი, რომ იმავე სტრაბონის ცნობით მდინარე როინის ზემო წელში, სადაც ხომალდები ვეღარ მოძრაობდნენ, გამართული ყოფილა 120-კილონ. ხოლო სოხუმში (მარინ დიოსკურისა) საეპირო ოპორტების ნორმალური მსგელობისათვის ქალაქის მშართელობას დაქარაგვებული ჰყოლია 70 სხვა და სხვა ენის მცოდენ თარგობინ.

ამ დროიდან მოყოლებული, — მე ვანგებ ეს უფლებების ცნობები მოვიყვან — ქართველობას ა ა ე უ თ ა რ ი ს სახელმწიფო ქონია, საკუთარი ეროვნული კულტურა უქონია, საკუთარი მწერლობა და ენა, საკუთარი ეროვნული მეობა შეუნახავს და როგორც ერი და სახელმწიფო 19-ტ საუკუნემდე მოსულა. ამ ორი ათასი წლის მანძილზე ბევრი შავი, მაგრამ ბევრი ნაყოლი დღეებაც გამოვივლია. აღორძინებისა და აფხვეების ხანაში, — ბაგრატ მესამედ, ვიოვირ ლაშამდე — საქართველოს სახელმწიფო ძლიერებამ იმ ზომამდე მიიწვია, რომ მაშინდელ ევროპასა და წინა აზიაში, ის პირველ ხარისხის დეპტორია. თამარის საქართველოს მოსახლეობა რვა მილიონამდე აღწევს, ხოლო ანგლისში იმავე ხანაში მხოლოდ სამი მილიონი. ამ ხანაში სახელმწიფო შემოსავალი უდრის 3.750 ათას ოქროს მანეთს. აქ არ შედის ვას. ქვეყნისად შემოსული ფული, რაც უდრის 10 მილი. ოქ. ფრანკს, ხოლო ხანაში (1300 წ) ანგლისის შემოსავალი უდრდა ოთხ მილიონ ოქროს ფრანკს და საფრანგეთისა სამი მილიონ ოქროს ფრანკს.

საქართველოს სახელმწიფოს პოლიტიკური ვაგვლედა და ავტორიტეტი ვრცელდებდა შავი და კასპის ზღამდე და ჩრდილო კავკასიისად არზრუმ-ტრაპუნდამდე. მაგრამ ეს არ არის მხოლოდ სამხრეთი ძლიერებით, ფინიკური ძალით ვაგვლენა, მაშინდელი საქართველო მთელი ახალი აღმოსავლეთისათვის უდიდესი კულტურული ცენტრია, რომელიც ტონს აძლევს მეზობელი ქვეყნების კულტურულ-ეკონომიკურ განვითარებას.

შემდეგ სიტყვა მიავლინებს დრ. ვ. გაბლიანი, რომლის შინაარსი ჩვენი მკითხველი წინამდებარე ვაგვითხრე ვაგვინება. კერძო დასასრულს პატარა მარინა მეგრელი მოვიღო მა წარმოსთქვა ლექსი:

გამარჯობათ საქართველოს შეილებო, უცხო მხარის მოგილოცეთ გაზაფხულს, იღვებრძოლეთ, ადიდეთ საქართველო, როგორც შეიღინ, ახარებდეთ ქართლის გულს

სახელგან საქართველოს შეილებოში, მეც ვითვლები მაჟაწინა ქართველი, თავისუფალ საქართველოს დიდება, წმინდა იყოს მარად მისი მთავრობა.

საივსტრეტიის ვამეგობა დამწერი საზოგადოებას ვაუმასინდელა მსუბუქი საუბრით.

დასმწერი

ნაიბურე ცხოვრებას: პოეტები, მწერლები, მხატვრები, ზურთომიძეობები, ფილოსოფოები, ექიმები, ადვოკატები და კანონმდებლები, ფინანსისტები, ეკონომისტრატორები და მხედრები — ისეთ ნიჭსა და შემოქმედებით უნარს იჩენენ, რომ დღემდე, 8 საუკუნის შემდეგაც, საქალაქობების აღფრთოვანებას იწვევს.

ქვეყნებისად ამ კუთხის ისტორია რომ ნორმალურად განვითარებულიყო, ლოიკურად და უზენაესად, ქრისტიანული კულტურის დიდი ცენტრის, ბიზანტიის მეგვიდრეთ საქართველო უნდა ყოფილიყო. მაგრამ ისტორიის ნორმალური კოორდინატი ამ მხარეში შეწყდა მონღოლების შემოსევის გამო, რომლებმაც წააღვეს მთელი სიკრტი, მონღოლითად აღმოსავლეთ მხარესამდე. დაქინდა და დასუსტდა ძლიერი სახელმწიფო, დაიყო და დანაწილდა რაიონდმდე მსგეოდ და დაყოფილა, სასუსტებული ქვეყანა კიდევ იმდენ სულიერი ძალას იწარჩენს, რომ ოთხი საუკუნის მანძილზე ივერის სპარსთა და ოსმალთა პერიოდულ, დეუსტრუქციულ იერიშებს, ხან ოინჯა უინ დახეივნი და გარყვნილად კომპრომისის გზით, ხან ისევ იერიშზე ვადსვლით, ხან ხურხით და ხან თავგანწირვით — ამ საუკუნეების ქართული პოლიტიკის ახსიათავს მათევილი შორსმეჭობრეულიება და ტალღირანის მოქმედობა. ასაკი არ სჯობს ვაცლა სჯობს კარგისა მამაკისკავანი? — როგორც ეტყობა ეს ქველთავან კარგად სკონდით ქართველებს, ამიტომ, როცა არა სჯობს ეცულობდნენ, უკან იხედდნენ, მაგრამ, როგორც ეს შესაძლებელი ვადგებდა ბრძოლის ანახლებდნენ და საბოლოო ანჯაროში, დიდი მსხვერპლის ფასად, მაგრამ მაინც ქართველობა გამარჯვებული ვამიღიოდა. საქართველომ მოიინელა ჩინგის-ხანის და თემურ ლენგის იმპერიები, ვაგვლი ოტომანების იმპერიის ძლიერებისთვის, მოინელა შამაზახი და აღა მამად ხანი და თუმცა ორ ნაწილად ვაყოფილა, მაგრამ მაინც საკუთარი ენის, მწერლობის, სარწმუნოების და სახელმწიფოს მქონე ირად მოაღწია 19-ტ საუკუნემდე.

აი, აქ, 19-ტ საუკუნის მიჯნაზე, როცა საფრანგეთის დიდი რევოლუციის შედეგად პიროვნებისა და მცირე ერების თავისუფლების დიდი უზენაეს ღირებულებად იქნა აღიარებული, ევროპის აღმოსავლეთ საქმდარზე, რუსეთის უფლები კულტურის ქრისტიანული სახელმწიფო მოსო, თავისუფალი ერების რიცხვდამ ამომალა და საკუთარ ტერიტორიას ადმინისტრაციულ ერთეულად შეუერთია.

ორიოდ სიტყვა ამ დიდ ეროვნულ დრამაზე: თანამედროვე რუსეთის სახელმწიფო საერთაშორისო ასპარეზზე ვამიღის 14-ტ საუკუნის პირველ ნახევრიდან: ითანე კლიტკას (1328-1344) საბატო ქალაქი ვადმოქვს მოსკოვში და ამით საფუძველი ვერება მოსკოვის სამეფოს. მონღოლების (თათარების) ბატონობის ხანაში დასაფუძვლი რუსული სახელმწიფო მეგვიდრეობად იღებს და ისაკუთრებს მმართველობის მონგოლურ, დესპოტურ ფორმას. იმ დროიდან დღემდე რუსეთის ისტორია მმართველობის სხვა ფორმას არ იცნობს. ხალხი დესპოტიზმს ეტყება, უთვსივლება და თავის სოლიდ-კულტურულ განვითარებას მათევილობის იმ ფორმას უფუგებს. იმავე დროიდანვე იწყება რუსეთის ექსპანსია ახალი მიწებისა და ქვეყნების დასაპყობად. დაპყობითი პოლიტიკა ვანსაკუთრებული სილიერით ვამოვიღინდა ითანე მრისხანეს (1547-1584) შემდეგ. 1552 წელს აუკრიათ ყახანს და სამი წლის შემდეგ 1555 სატრახანის სახანოსაც. ამ დროიდან რუსეთის საქართველო დიდი სიქართი იწყებს სამხრეთისკენ ზრდის და უახლოვდება კავკასიას. ევკავიერებდნენ რუსეთთან პოლიტიკური მტდრო კავშირის დამყარების ინიციატივა ვეუთენის ყახაროვლებს, რომლებიც ასტრახანის სახანოს დაქმნის შემდეგ, 1555 წ. სამეფობო ხელშეკრულება დადეს ითანე მრისხანესთან და მიიღეს რუსეთის პირველტორატი. ამ დროიდან საქართველოშიც მტრ ინტერესს იჩენენ რუსეთისადმი და ქართული საგარეო პოლიტიკისათვის, — ქრისტიანული ძლიერი სახელმწიფოს, — როგორც თითონ ეძახდნენ: მესამე რომის — ვაგვინისა და ძალის გამოყენება საერთო მტრების, მამპლიანების წინააღმდეგ, აქტუალურ საკითხად იქცა. 18-ტ საუკუნის დასაწყისში რუსეთს ურე უტყარია ჩრდილო კავკასია და უკრანია. 1735 წელს ჩრდილო კავკასიაში რუსეთის მთავარი ბაზა ყიზილარია 1763 წელს არსდენ ახალი

ციხე-ქალაქი მოხლოი, რომელიც დიდ ვარსიზონს იტებს. 1769 წელს, ე. წ. აკეკისის ლინის" ვამამარგებლად აქ ასახლებენ ვოლკის ყახანებს: არსდენ ახალი ციხე-გარნიზონები — ვიოგავესი, სტავროპოლი და ეკატერინოდარი. 1799 წელს დამიარგებლი ყახარო და ვადალივსკის პოტიოპოლის მტრ და არსებული ვლადიკავკაში. 1782 წელს რუსეთი აუკრიათ ყიზონ, ტამარის ნახევარ კუნძულის და უტხანის მთელ მხარეს. ამის შემდეგ რუსეთი ზღვიითა უხელოვდება საქართველოს. ყველა ეს ვაქმეტი ცხადდ მომწინაა, რომ საქართველო უკვე მოქცეა რუსეთის პოლიტიკურ მიზნების ცენტრში და ახლო მომავალში საკითხი საბოლოოდ უნდა ვადაწვეტილიყო.

ერეულ მოვრე მუდამ სახელმწიფოებრივი ინტერესებით ხელმძღვანელობდა. ამიტომ მისი საგარეო პოლიტიკა — პიროვნების ცვალებადობის გამო — უცვლელი ვერ დარჩებოდა. ერეულ ნამდვილი რეალისტის იყო, ის მუდამ სინამდვილით იბრუნებოდა ვაქმეტი ხელმძღვანელობდა. 1782 წლის სექტემბერში კავკასიის ვაგვრების მთავარ სარდალად დანიშნულ პავლე პოტიოპოვის (პირველის ბიძაშვილს) ჩრდილო კავკასიაში ჰყავდა დანამატეული 23 ქვეითი ვაგვრის ბატალიონი დრავუნების 20 ესკადრონი, არტილერიის 4 კომპანია, დონის ყახანების 3 პოლკი და 10 ათასამდე კავშირები. პოტიოპოვის სრულიად ვარკვეული მიზანი იქნა, ეს მიზანი ერეულსთვის ცხადია. კავკასიონის ქველდენ დინამიკად ვადაქმეული ქვეყანა დარბოლი ვარება მოვდა. რუსი ერთი ხელში ვაგვრა ეჭირა და მეორეში ხმალა. ვერ-ვერებით წინ ვაგვრა მოუწოდებ, მაგრამ თუ მოლაპარაკების მიზნს ვერ მოუწვდებ, ცხადია, ძალის იმპირია. ვინევირება მოითხოვდა ვარზე მომდვარ ამ დიდ ძალისთან საერთო ენა მონახულიყო. ვაქტერინე მეორესა და მისი მინისტრების წერილები ვერკულსდნენ, მოქარეული ქაითნაურებით, საქართველოს ბრწყინვალეობის პირდებდა. მეფემ ყოყინის შემდეგ დასძლია ვარსკოლის მწვერ გამოცდილებით აღდგომა ექვები და რუსეთთან მოლაპარაკება დაიწყო. (დასასრული იქნება)

ა. დ. ცომიაძე

ქართული ჩამოსრანი იერუსალიმში

საქართველომ ახლად ჩამოსახლებული ქართული ბრძოლა ერთმა ვაგვრმა პალესტინაში ვახსნა მოხდენილი რუსტორანი. შერონის წინა ფასად ამშვენებს შავ მარბაილოზე თეთრად ამოჭრილი:

GEORGIA 4, King David Street

რუსტორანი მძიმედა სამ საბოლოოინ სახლი. მიგინი ნახევარ ქართულ ჩეჩქურბობის, მოზიკების და ეფუხის ტყაოსანი" დაწ ამოხეულ სურათებს. იქ შეიძლება მოსიშინო ქართული მუსიკა და მილოთა ქართული გემრიელი კერძი: კუპატი, ჩიხირამა, ჩახობ-ლილი, ხაჩაპური, საცივი და სხვა.

ჩვენს თანამემამულეებს ურჩევთ, ვისაც შემთხვევად ექნება ეწვიოს ქართულ რესტორანს. აგრეთვე ურჩიონ თავის უტხოვლ მეგობრებს პალესტინის ქართულ რესტორანში იგივენი ქართული კერძები.

G. A. Press

დებულობს ყოველგვარ შეკვეთებს, როგორც ქართულ, ისე უცხო ენებზე.

სავაჭრო მახალები უნდა ვამოივანგოს შემდეგი მისამართით:

Mr. G. Djakeli 535 E. 78 Street, New York, N. Y. 10021

ამავე მისამართოდ უნდა ვამოივანგოს შემოწორულებები.

EDITOR IN CHIEF: M. Sindikeli, EDITORIAL BOARD: G. Lolua, G. Zaldastani, Dr. G. Gabliani.

752 Broadway New York, N. Y. 10003 Tel. 473-0240